

Amsterdam | Groningen | Moerdijk | Rotterdam | Zeeland

Branche Organisatie Zeehavens

Aan Minister-President Rutte.

Aan de ministers van LNV, IenW en EZK.

Rotterdam, 30 sept 2019.

BOZ.BAR

Geachte Kabinetsleden,

De in de Branche Organisatie Zeehavens (BOZ) samenwerkende havenbeheerders van Amsterdam, Groningen, Moerdijk, Rotterdam en Zeeland-Gent, alsmede de bedrijvenverenigingen Deltalinqs (Rotterdam), ORAM (Amsterdam) en SBE (Eemshaven) hebben met aandacht kennis genomen van het eerste advies van het Adviescollege Stikstof (hierna 'adviescollege'). Het havenbedrijfsleven en de havenbeheerders hebben er groot belang bij dat de vergunningverlening voor de industrie zo snel mogelijk weer op gang komt. Een zeker gesteld beleidskader en een voortvarende vergunningverlening zijn absoluut noodzakelijk voor het vestigings- en investeringsklimaat in de zeehavens. Ter ondersteuning van de voorbereiding van de kabinetsreactie brengen wij daarom onderstaand onze belangrijkste voorstellen graag rechtstreeks onder uw aandacht.

BOZ, Deltalinqs, ORAM en SBE sluiten zich in de eerste plaats aan bij de constatering van het adviescollege dat alle sectoren in een evenwichtige verhouding dienen bij te dragen aan de oplossingen voor de stikstofproblematiek. Daarbij dient met prioriteit te worden ingezet op sectoren met het grootste oplossingspotentieel.

Wij waarderen ten zeerste dat het adviescollege een mogelijke aanpak voor de korte termijn presenteert. Het kenmerk van veel maatregelen is evenwel dat, evenals in het PAS, de oplossingen voor oorzaken uit het verleden bij nieuwe initiatieven worden gezocht. Het afromen van onbenutte ruimte in vergunningen en het beperken van mogelijkheden voor salderen zijn daarvan voorbeelden. Beperkingen voor nieuwe activiteiten zijn echter geen oplossing voor oude oorzaken. Daarvoor moet worden teruggrepen op de oorzaken zelf en het reductiepotentieel per sector.

Met uitzondering van het gebruik van de ADC-toets lijkt geen van de voorgestelde oplossingen juridisch houdbaar zonder snelle borging van op langere termijn benodigde maatregelen. Deze borging, proportioneel aan het potentieel per sector, is essentieel voor het vertrouwen van het bedrijfsleven bij de voorbereiding van investeringsbeslissingen. Het gebruik van de ADC-toets is daarbij slechts voorbehouden aan specifieke gevallen, zoals het adviescollege ook aangeeft. De onbenutte ruimte in vergunningen is, sinds de PAS-uitspraken van 29 mei jl., voor de industrie de belangrijkste resterende mogelijkheid voor het vergund krijgen van nieuwe initiatieven. Juist die ruimte

wordt beperkt met voorstellen tot afkomen van onbenutte ruimte en het beperken van de mogelijkheden voor salderen. Als gevolg daarvan worden lopende initiatieven stilgelegd en nieuwe initiatieven uitgesteld. Daarnaast zijn zelfs gevallen bekend waarin aanvragen worden aangehouden bij projecten waardoor de deposities zullen *dalen*. Kortom, Nederland zit 'op slot' en die situatie moet zo snel mogelijk worden beëindigd. Naar ons oordeel is in elk geval het volgende nodig om de vergunningverlening zo snel mogelijk op betrouwbare wijze weer op gang te brengen. Een nadere toelichting vindt u in de bijlage bij dit schrijven.

1. Wettelijk geborgde en handhaafbare emissieafnamen per sector en gebied.
2. Wettelijk geborgd en handhaafbaar herstel- en instandhoudingsbeheer voor voor stikstofdeposities gevoelige habitats.
3. Actuele en uniforme habitatkarteringen.
4. Het ecologische eindoordeel over de effecten van stikstofdeposities kan geen geautomatiseerde berekeningsuitkomst zijn en moet per geval door deskundigen worden gegeven.
5. In alle maatschappelijke sectoren dienen de Best Beschikbare Technieken voor het beperken van stikstofemissies te worden toegepast.
6. Bedrijven die reeds aan BBT voldoen dienen niet te worden beperkt in het gebruik van salderingsmogelijkheden of de ADC-procedure.
7. Drempelwaarden zijn een oplossing indien de effecten passend beoordeeld worden en rechtsbescherming wordt geboden.

BOZ en de bedrijfsverenigingen menen dat met de voorstellen van de adviescommissie en de bovenstaande aanvullingen een begin kan worden gemaakt met nieuw, robuust stikstofbeleid. Daarbij dient direct te worden gedifferentieerd per sector en gebied én zo snel mogelijk te worden begonnen met structurele oplossingen. Een daartoe strekkende noodwet moet nog dit jaar van kracht worden om de in gang gezette vergunningverlening houdbaar te maken, voor het geval op nieuw beleid gebaseerde besluiten aan de rechter worden voorgelegd. Daarnaast moet overleg met de aangrenzende lidstaten worden gevoerd, om tot afspraken te komen over landsgrens-overschrijdende deposities en de beoordeling van de effecten daarvan in balans te brengen. Tot slot vragen wij aandacht voor bedrijven die hun activiteiten voor het eerst ten tijde van het PAS aanvingen, daarvoor met een melding hebben volstaan en BBT toepassen: deze activiteiten dienen als eerste, met absolute prioriteit alsnog te worden gelegaliseerd.

Een kopie van deze brief zenden we aan het Adviescollege, de DG's van bovengenoemde ministeries en aan IPO. Uiteraard zijn we graag bereid met het Rijk in gesprek te gaan over de genoemde voorstellen.

Met vriendelijke groet,
mede namens de bedrijfsverenigingen Deltalinqs, ORAM en SBE.

Ronald Paul,
voorzitter Branche Organisatie Zeehavens

Bijlage - Toelichting op voorstellen uit de BOZ-brief van 30 sept 2019.

1. Geborgde afname van stikstofdeposities

De benodigde dalingen van emissies dienen met wettelijke regelingen te worden geborgd. Deze borging kan voorzien in nieuwe ontwikkelingsruimte, mits deze voorziet in rechtsbescherming en transparante informatievoorziening over de omvang, plaats en tijd van maatregelen. Waar het gaat om het saneren van legale activiteiten kunnen de kosten van de gevolgen van achtergebleven beleid niet uitsluitend op de betrokken sectoren worden afgewenteld: deze kosten zullen maatschappelijk moeten worden gedragen.

2. Toereikend natuurbeheer

Zonder toereikend herstel- en instandhoudingsbeheer in voor stikstofdeposities gevoelige habitats ontstaat óók bij een geborgde afname van de stikstofemissies in veel gevallen *geen* ontwikkelingsruimte. Waar de toelaatbaarheid van nieuwe emissies afhankelijk is van toereikend beheer dient het voor belanghebbende vergunninghouders en -aanvragers mogelijk te zijn in rechte op te komen tegen ontoereikend beheer. Het gaat daarbij niet om beheer ten behoeve van de betrokken projecten: het gaat om het beheer dat Nederland op grond van zijn lidstaatverplichtingen moet uitvoeren en dat ten laste van de overheid komt. Het natuurbeheer in Nederland ondervindt nog steeds de nadelige gevolgen van de bezuinigingen van eerdere kabinetten. Als gevolg daarvan is een inhaalslag en intensivering van het natuurbeheer noodzakelijk. De financiering, uitvoering en handhaving van adequaat natuurbeheer zijn een noodzakelijke voorwaarde voor economische ontwikkelingen en dienen direct ter hand te worden genomen.

3. Actuele en uniforme habitatkarteringen

Effectvoorspellingen zijn niet beter dan de beschikbare informatie over de aanwezige habitats en hun staat van instandhouding. Indien de toelaatbaarheid van deposities, opnieuw, zoals onder het PAS, per hexagoon zou moeten worden getoetst, dan dient de habitatkartering per hexagoon actueel en openbaar te zijn. De habitatkarteringen verschillen echter in de praktijk sterk in detaillering, kwaliteit en ouderdom. Dat gebrek aan kwaliteit en eenduidigheid veroorzaakt onnodige risico's bij verzet tegen vergunningaanvragen. De actualiteit, kwaliteit en openbaarheid van de habitatkarteringen zijn mede bepalend voor de juridische houdbaarheid van nieuwe vergunningen en dienen direct ter hand te worden genomen.

4. Ecologisch eindoordeel op maat

Rekenmiddelen zoals Aerius zijn slechts een *hulpmiddel* bij effectvoorspellingen. De berekeningsuitkomsten zijn niet beter dan de talloze aannamen en vereenvoudigingen die onvermijdelijk nodig zijn voor een model dat pretendeert de verspreiding van *alle* binnenlandse en buitenlandse emissies te berekenen op basis van een land dekkende modellering van een voortdurend veranderende

omgeving. De onzekerheden en foutmarges daarin zijn vele malen groter dan de nauwkeurigheid waarmee de resultaten worden gepresenteerd (in twee decimalen!). Het ecologisch eindoordeel over de toelaatbaarheid van stikstofdeposities kan daarom geen geautomatiseerde uitkomst van een rekenmodel zijn. Dat eindoordeel dient per geval door deskundigen te worden gegeven. Hierbij verwijst BOZ nadrukkelijk naar de in Duitsland gehanteerde, juridisch geaccepteerde beoordelingswijze, die meer op ecologisch inzicht en minder op virtuele modellen gebaseerd is. In de Duitse praktijk leidt dat tot minder knelpunten bij de vergunningverlening en het natuurbeheer.

5. Best Beschikbare Techniek in alle sectoren

Het adviescollege merkt op dat alle sectoren in een evenwichtige verhouding dienen bij te dragen aan de oplossingen. Daarbij dient naar ons oordeel met prioriteit te worden ingezet op sectoren met het grootste oplossingspotentieel. Dat zijn sectoren met de grootste bijdragen aan de deposities. De industrie behoort blijkens de door het ministerie vrijgegeven informatie niet tot die sectoren. De bijdragen van de industrie aan de deposities in natuurgebieden is slechts enkele procenten, tegen tientallen procenten in andere sectoren. Dat komt mede doordat in deze sector de best beschikbare techniek (BBT) al langer op grond van andere Europeesrechtelijke regelingen (IPPC/RIE) en de Wabo wordt doorgevoerd. Bestaande IPPC-inrichtingen worden vijfjaarlijks opnieuw beoordeeld op de toepassing van BBT. Tegen deze achtergrond meent BOZ dat het opleggen van extra emissiereducties aan de industrie niet effectief en onnodig schadelijk is voor het vestigings- en investeringsklimaat. De industrie kan wel bijdragen aan BBT-oplossingen in de bedrijfscycli in andere sectoren, zoals mestverwerking op industriële schaal.

6. Geen beperkingen voor bedrijven die aan BBT voldoen

Sinds de PAS-uitspraak van 29 mei jl. is het salderen van nieuwe deposities tegen onbenutte vergunde ruimte binnen de industrie de belangrijkste mogelijkheid om initiatieven voortgang te laten vinden. Vanwege het in de industrie ver doorgevoerde gebruik van BBT zijn de mogelijkheden voor het verder beperken van bestaande emissies, anders dan in sommige andere sectoren, vrijwel afwezig. Wij zien in de praktijk dat het beperken van de salderingsmogelijkheden en het afnemen van onbenutte vergunde ruimte de voorbereiding van nieuwe initiatieven stillegt, in afwachting van meer structurele oplossingen. Onbenutte vergunde ruimte is in de industrie veelal een noodzakelijke reserve om marktfluctuaties en de gevolgen van marktontwikkelingen op te vangen. Dat geldt met name ook voor initiatieven die uitvoering geven aan het duurzaamheidsbeleid, waaronder hergebruik, nuttige toepassingen en de energietransitie. Het voorgenomen salderingsbeleid haalt de laatste flexibiliteit uit de vergunningsverlening, terwijl de industrie blijkens de cijfers nauwelijks nog bijdraagt aan de problematiek. Wij verzoeken dan ook met de grootste klem de vergunningverlening voor de industrie uit te sluiten van het nieuwe salderingsbeleid. Om dezelfde redenen dienen in voorkomende gevallen ook geen beperkingen te worden gesteld aan het gebruik van de ADC-toets.

7. Passende beoordeling en rechtsbescherming bij drempelwaarden

Het adviescollege heeft nog geen oordeel willen geven over het gebruik van drempelwaarden. Wij achten dat begrijpelijk zolang niet wordt voldaan aan de onder 1 t/ 5 genoemde voorwaarden. Wij attenderen u in dat verband op het

gesommeerde effect van vele emissies in de nabijheid van overbelaste natuurgebieden. Het gebruik van drempelwaarden dient in verband daarmee passend te worden beoordeeld en worden voorzien van rechtsbescherming voor belanghebbenden (waaronder de bedrijven die onder de drempelwaarde vallen). Daarvoor is registratie van de betrokken emissies noodzakelijk. Drempelwaarden dienen per sector en effectgebied te worden bepaald, om onevenwichtig gebruik te voorkomen. Wij pleiten er tot slot wel voor om bedrijven die hun activiteiten voor het eerst ten tijde van het PAS aanvingen, daarvoor met een melding hebben volstaan én BBT toepassen met absolute prioriteit alsnog te legaliseren.